

פחד דוד

עלון שבועי בעניי פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 08-8566233 פקס. 08-8521527
ירושלים: רח' בית וגן 8 טל. 02-6433605 פקס. 02-6433570

עלון מס' 588

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומושה" ישראל

בנשיאות בנש"ק טורינו ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוכ"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוכ"ן רבי חיים פינטו זיע"א

משכיל לדוד

פרשת תולדות

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

ואף על פי שעשו רואה את הברכה שיקבלו הוא יעקב אבינו, אינו מתחזק באמונה בעבור זה, להתאבל על פטירת סבו אברהם אבינו, אלא להיפך, בא אל יעקב אבינו ומתלוצץ על כל הטובה שקיבל.

ולא עוד, אלא שעשו הרשע דווקא אצל יעקב הוא עושה כן, משום שבבית הוריו הוא מתנהג ברצינות וצד אותם באמרי פיו. אולם יעקב אבינו שגדל יחד איתו ומכירו, לכך בא אצל יעקב לצחוק ולזלזל על כל הטובה דווקא ביום פטירתו של הצדיק.

ולא זו בלבד, אלא עשו גם אינו חפץ לאכול ככל האדם, אלא חפץ הוא בהלעטה מהעדשים, שאף שזה מאכל שהכין יעקב לאות אבילות על פטירתו של אברהם אבינו ע"ה. בכל זאת עשו זלזל בכל זה, וחפץ לאכול כשם שמאכלים גמלים שפותחים את פיהם בכח כדי שייאכלו הרבה. והן ודאי הדבר, אם עשו היה מבקש לאכול ככל האדם לא היה יעקב אבינו ע"ה מעכבו בענין מכירת הבכורה, אולם לאחר שראה יעקב אבינו את הזלזול בפטירת הצדיק, והוא רואה כיצד עשו מתעקש לאכול כאחת הבהמות, שוב הוא לא חפץ ליתן לו לאכול חנים, ולכן עיכבו בענין מכירת הבכורה.

ומעתה נבין מדוע קיצר הקב"ה ה' שנים משנותיו של אברהם אבינו ע"ה, כי גם אברהם אבינו ע"ה עצמו היה רוצה למות קודם זמנו מאשר לראות את עשו בן בנו כופר בטובתו של מקום ומזלזל בהבטחתו שאמר ומלכים ממך יצאו.

ואף יעקב אבינו, על אף שמצד הדין אין זה משנה אם עשו נקרא בכור או לא, דודאי אין לו שום זכות לעבוד בבית המקדש, מכל מקום כשראה שעשו מזלזל כל כך בטובתו של מקום שוב לא רצה יעקב שעשו יקרא בכור ואפילו ללא כל תועלת. ולכן גרם לו יעקב שימכור לו את בכורתו. ואחרי שימכור את הבכורה שוב לא תהיה שום תועלת לברכה שברכו השי"ת שלא תעמוד לו זכות הברכה, משום שזלזל כך בבכורה, וכן גרם שימות אברהם אבינו ע"ה קודם זמנו, שבשנים אלו יכל לפעול ישועות גדולות לעולם לכבוד השי"ת. ואם כן, עשו שגרם כל זאת אינו ראוי אפילו להקרא בכור אף שזה ללא שום תפקיד.

ועם כל זאת, מצאנו שיצחק אבינו ע"ה אביו של עשו, חפץ היה לברכו קודם פטירתו. אמנם יצחק וודאי הרגיש ברוח קודשו, שאין לעשו הרשע שום זכות שתגן עליו בעולם הזה, משום שכפר בטובתו של מקום ומכר את הבכורה. אולם לא הודיעו לו מן השמים מדוע אין מן שיגן עליו (שזלזל בברכה), ולכן ביקש יצחק לברכו. ואולם יושב בשמים שידע כל זאת, סיבב את הסיבות שהברכות יגיעו ליעקב.

מי שמעריך – מקבל!

אותו היום שבה עשו מן השדה והוא עיף, כך מביא רש"י את דברי המדרש, מות אברהם שלא יראה את עשו בן בנו יוצא לתרבות רעה, ואין זו שיבה טובה שהבטיחו הקב"ה. לפיכך קיצר הקב"ה ה' שנים משנותיו, ובישל יעקב ניד עדשים להברות את האבל.

הנה, דבר זה קשה מאד להבינו, שיקצר הקב"ה ה' שנים משנותיו של הצדיק רק כדי שלא יראה את בן בנו יוצא לתרבות רעה ואז לא תתקיים ההבטחה של שיבה טובה. שהרי אצל דוד המלך ע"ה מצינו (שבת ל). אמר דוד לפני הקב"ה, רבונו של עולם הודיעני ה' קיצי, וכו' אמר לו בשבת תמות, וביקש דוד למות באחד בשבת, אמר לו כבר הגיעה מלכות שלמה בנך ואין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלא נימא. אמר לו דוד אמות בערב שבת, אמר לו כי טוב יום בחצירי מאלף, טוב לי יום אחד שאתה יושב ועוסק בתורה מאלף עולות שעתיד שלמה בנך להקריב לפני על גבי המזבח.

רואים אפוא, עד כמה חשוב יום אחד של צדיק בעולם הזה, שאין הקב"ה מוכן לקחתו אפילו יום אחד קודם. ואם כן איך כאן אצל אברהם אבינו ע"ה חיסר הקב"ה ה' שנים משנותיו, הרי אברהם היה עמוד החסד בעולם, ורבים השיב מעוון כל יום ויום, ואם כן מדוע הקב"ה לא מנע את עשו מלהרשיע עוד ה' שנים, ובכך יכל לקיים את ההבטחה של תקבר בשיבה טובה, שגם כך לא היה רואהו יוצא לתרבות רעה.

עוד קשה, מדוע ביקש עשו מיעקב שילעטו מן העדשים ולא ביקש לאכול ככל אדם רגיל, שהרי מעולם לא ראינו צורת אכילה כזו לבן אדם, ואם כן מדוע עשו ביקש לאכול כך, הרי היה יכול לאכול בצורה רגילה ככל אדם.

ועוד דבר פלא הוא, מדוע ביקש יעקב אבינו מעשו שימכור לו את הבכורה, הרי עשו היה רשע גמור, ואם כן לא יהיה לו שום שימוש בבכורה זו, דודאי לא יעבוד בבית המקדש משום שבית המקדש הוא רק לעם ישראל, ועם ישראל יוצא מיעקב ולא מעשו. ואף עשו לא חשב בכורה זו למעלה דהרי כתוב שאף הוא ביזה את הבכורה, ואם כן מדוע הפריע ליעקב שעשו יקרא בכור, הרי בין כה וכה אין לו בזה שום שימוש.

בביאור הענין נראה, על פי מה דאמר רשב"י (ברכות ז): "קשה תרבות רעה בתוך ביתו של אדם יותר ממלחמת גוג ומוגוג". כי גדול צערם של הורים כשבנם יוצא לתרבות רעה, ובפרט כשהוא כופר בהקב"ה.

והנה בדיק ביום פטירתו של אברהם אבינו ע"ה, מגיע עשו ומבזה את עבודת בית המקדש.

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה לכתובת: p@hpinto.org.il

פרשת תולדות כ"ט השון תשע"ב

ירושלים	תל אביב	באר שבע
16:01	16:15	16:19
17:14	17:16	17:17
17:53	17:52	17:52

הדלקת נרות
מוצאי שבת
רבינו תם

הילולא דצדיקיא

- כט - רבי ידידיה מונסוניגו, מח"ס דבר אמת
- א - רבי יוסף שמואל מקראקא
- ב - רבי אהרן קוטלר, ראש ישיבת לייקווד
- ג - רבי יוסף דוד
- ד - רבי רפאל כדיר צבאן
- ה - רבי שמואל הלוי איידלס, המהרש"א
- ו - רבי שמואל ב"ר דניאל פינטו זיע"א

מעשה שהיה

יחוסה המפואר של משפחת תאומים

והנה תומים בבטנה.
(בראשית כה. כד)

כשהפריץ מקולי רדזויל
עבר בעירה איליה, אזל
הכסף מכיסו. בכדי שלא
יצטרך להודיע עצמו לפני שרי
המדינה שם, גמר בדעתו לפנות
אל אחד מחשובי היהודים שילוה לו

את הסכום הנדרש לו. כשברר מיהו חשוב הקהילה היהודית במקום הפנו אותו
אל המהר"י מינץ בנו של מהר"ם מפאדווה, וזה מילא את משאלתו ביד רחבה.
לפני שהלך, שאל את הרב איזה טובה יכול לעשות לו במדינתו, והשיב לו שבנו
שאול לומד בישיבת לובלין, ואולי יצטרך איזה טובה לבנו שיוכל להראות לו
אות לטובה שם.

כששב לביתו קרא לבן שאול והוא מאד מצא חן בעיניו. וגדלו בעיני שרי פולין
וגם הם כיבדו אותו מרוב חכמתו וידיעותיו הרבות, עד כדי כך שאחרי מות
המלך בטורי, מינו את רבי שאול וואהל מלך לפי שעה.

לרבי שאול היה בן מוכשר מאד ושמו מאיר. אביו שהיה משתעשע עמו, היה רגיל
להביאו לבקר בחצרות שרי המלוכה אשר גם היו מחבבים את הבן יקר מאיר.

והיה היום, ובת המלך זיגמונד חלתה במחלה קשה, הרופאים שלא עמדו על
סיבת מחלתה האיצו בה שתגלה להם מה סיבת מחלתה. וגילתה להם בדמעות
שנפש חשקה במאיר וואהל. הרופאים הודיעו להורי הנערה שהיא בסכנה אם
לא תשיג מאווי ליבה, ופנו לאפיפיור לשמוע את דעתו.

רבי שאול לא ידע מכלום, ובא לחצר המלך ושם לב שהשרים מתלחשים
בינותם בנוגע אליו. פנה בבקשה לאחד מאנשי סודו והלה גילה לו את הדבר.

רבי שאול החל לטכס עצה מה לעשות. והחליט שאין ברירה אלא להשיא אשה
לבנו, טרם יגיע אליו בקשה מחצר המלוכה. אחר מחשבה, שאל וחקר רופאי
בתי חולים אם יש נערה שאמרו נושא לחייה ובנו יקדש אותה, ומצאו בוורשא
בבית חולים נערה כזו. בנו נסע לשם וקידש אותה ושב לביתו שבע רצון.

כאשר הגיעה הסכמת האפיפיור להורי הנערה ובאו לרבי שאול, הוא הביע את
צערו שבנו כבר נשא אשה ונפטרו ממנו לשלום.

אחר שלש שנים, באה נערה לבית מדרשו של רבי שאול ובקשה לקרוא לבחור
רבי מאיר. רבי שאול שאלה לשמה והיא ספרה לו שהיא זאת שנתקדשה בבית
החולים בעת שהיתה חולה מסוכנת למות. כאשר שמעה שבנו של רבי שאול
בא לקדשה, הפיח בקרבה חיים חדשים ושבה רוחה אליה, והנה אט אט שבה
אליה הכרתה ועתה היא בריאה ושלמה ורוצה לחיות עם בעלה.

רבי שאול נדהם מדבריה ואמר לה, שהנישואין היו רק למראית עין להציל את

עצמו ממצוקה ושמוכן הוא לפייסה בממון כפי שתדרוש. אחרי משא ומתן
הסכימה האשה לקבל גט מרבי מאיר בסכום של עשרת אלפים דוקטין.

קראו לדייני בית הדין לכתוב את הגט. קודם המסירה הביעה האשה את
דרישתה לשוחח עם בעלה כמה רגעים בחדר מיוחד.

כשנכנסו לחדר אמרה לו: שמע נא מאיר! יודעת אני שיציעו לך שידוכים
מיוחסים ובעלי הון, ואני רוצה להציע לך שידוך הגון עם נערה מלומדת ויראת
ה'. יש לה הון והיא בת גדולים ממשפחה מיוחסת.

שאל מאיר: מי זאת?

השיבה לו: אני זאת! יש לי סך עשרת אלפים דוקטין שקבלתי מאביך בשביל
הגט, ואני ביתו של הגאון רבי פנחס הלוי הורביץ (ממשפחת השל"ה הקדוש)
רבה של קראקא גיסו של הרמ"א. אחרי שאבי נפטר נחלתי והייתי על ערש דווי
ממש, הרופאים לא נתנו לי סיכויי החלמה, עד שאתה באת והפחת בי רוח חיים.

עתה שיש לי גט ממך, גט זה "גט כריתות" הוא תרתי משמע – אתה כורת ממני
שוב את תקוות החיים שלי. אולי תשקול בלבבך את הצער הרב שאתה גורם לי.

את חיי נתת לי ואת חיי אתה הולך ליטול ממני?!

יצא מאיר ואמר לדיינים שיפסיקו את סידור הגט. פנה לאביו רבי שאול ואמר
לו: אבא! נערה יתומה זו היא בת גדולים. אינני רוצה לצערה ומוכן אני לגור
עמה. משום שלהרנין לב יתומה ולבלי לגרום לה צער, שקול בעיני יותר מכל
תענוגי העולם הזה והצלחותיו!

הדברים לא ערבו לחיכו של רבי שאול ואמר לו: בני יש לך רשות לוותר על
תענוגי העולם הזה שלך, אבל אין לך רשות לשלול ממני את התענוגים שאני
מצפה ממך. אני מצפה ממך שתשא נערה צעירה ותוליד ממנה ילדים, מה שאין
לך לקוות ממנה שהיא כבר די בוגרת.

אחרי יוכח ממושך, החליטו האב ובנו להביא את הדברים לפני דודה של
הנערה, הרמ"א, והוא יכריע ביניהם.

הרמ"א הררה בנידון והשיב: טענת רבי שאול אינה טענה, כיון שבדרך הטבע
היא ראויה להוליד, ואפשר שיצאו מהם או מילדיהם תאומים בנים חשובים
שאחד חשוב שקול כנגד הרבה.

רבי שאול הודה לדברי הרמ"א, חיבק את בנו ואמר לו: אתה תהיה לי לבן והיא
תהיה לי לבת, והיה רצון שיקויים בכך דברי רבי משה איסרלס וברכתו שיצאו
ממכם משפחות "תאומים", בבנים צדיקים גדולי ערך כמותך.

רבי מאיר ואשתו עשו הסכם ביניהם, שהילד שיוולד להם יקרא שם משפחתו
"תאומים", ואם תוולד בת אז בעלה ישנה את שם משפחתו ל"תאומים".

למזל טוב נולדה להם בת, וכשהגיעה לפרקה נישאה להגאון רבי יונה פרנקל
זצ"ל שקרא לעצמו בשם "פרנקל תאומים". היה זה רבי יונה פרנקל-תאומים
רבה של מץ בעל "קקיון דיונה"

תולה ארץ על בליטה נצור לשונך

צמצום הדיבור

יש בכח האדם לשמור את עצמו מלשון הרע, אם יצמצם את דיבורו, כי רוב דברים לא יחדל פשע. ("זכור למורים").
ושמעתני על אחד מגדולי הדור, שהיה זריר מאוד שלא ישמע על פיו שום שם של אדם. ("שער התבונה").

בסיעתא דשמיא
הופיע הספר "אנשי אמונה"
שרבים ציפו לו!
והוא סיפור תולדותיהם, חייהם ופועלם
של צדיקי משפחת פיננו זיע"א
הפצה ראשית: משה נירס - 5400902-02

מאוצרו של מורנו ורכנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מן האוצר

חז"ל אומרים על יעקב אבינו ע"ה (תנחומא תולדות י"א) שכאשר נכנס אל אביו עם המטעמים לקבל את הברכות, נכנס עמו ריח גן עדן. ואז אמר עליו יצחק אביו (בראשית כ"ז כ"ז) ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'. ומהו ריח שדה, אומרים חז"ל (תענית כט:): ריח שדה של תפוחים. ויש לנו להבין, מהו "ריח גן עדן" וריח של שדה תפוחים. ונראה בהסבר הענין. הן ידוע כי מכל מצוה שאדם עושה נברא מלאך טוב להמליץ עליו יושר, ולא עוד, אלא בכל רגע ורגע בו אדם יושב ועוסק בתורה, נבראים מלאכים טובים מהבל פיו הקדוש. והיכן מקום מושבם של מלאכים אלו, בוודאי בגן עדן, שם מתאספים להם כל המלאכים אשר נבראו מתורה ומצוות של כל יהודי ויהודי. אבל, כשאדם נזקק לשמירה והצלה מלווים אותו אותם מלאכים ושומרים עליו ומסוככים עליו מכל משמר. אם כן, כל יהודי בכוחו להרגיש את ריח המלאכים, "ריח גן עדן", כאשר

בכוחו של כל יהודי להרגיש את ריח גן העדן

המלאכים מסובבים אותו והולכים עמו ללוותו, אלא שהחטא גורם ואין אדם מסוגל לחוש בריח שמיימי זה שכולו רוחניות. ברם, בשבת קודש, כשאדם מתעלה ברוחניות, כי אז הוא יכול להרגיש מעט מן המעט "מעין עולם הבא" מאותו ריח גן עדן, שכן הקליפה החמרית העוטפת אותו נושרת מעט. אבל עדיין אינו מרגיש לחלוטין את הריח, ולכן בשבת קודש זה רק "מעין" עולם הבא, ולא ממש עולם הבא. ואולי יותר בזאת; יתכן ואין הגוף החמרי מסוגל לעמוד בריח הקדושה הזה, ולכן נמנע ממנו ריח זה. ואולם, יעקב אבינו ע"ה, אשר היה מזוכך וטהור מכל חטא ועוון, גם בהיותו במחיצת אביו הקדוש, יצחק אבינו ע"ה, אשר היה עולה תמימה, אם כן איפוא, אצלם לא היתה כל מחיצה וכל מסך מבדיל בינם לבין המלאכים. משום כן, בכל עת חש יעקב אבינו בריח המלאכים, בריח גן עדן הנודף מהם, ואף גם בהכנסו אל אביו נכנס עמו ריח זה. וכעת נבין מהו הענין בריח של שדה תפוחים. שכן זה בבחינת מה שכתוב (שיר השירים ח' ה') תחת התפוח עוררתך, דהיינו, כאשר האדם מתבטל לפני ה' בבחינת "תחת", כי אז יש לו ריח שדה, שהוא גן עדן אשר בירכו ה'. כלומר, שדה תפוחים.

מן המעין

יתרפא ויבריא - ואילו "עשו" הנו "גדול". כל מום שבו - חשוך תקוה; כל מחלה שלו - תוסיף ותתגבר...

חיים בפרשה ממשנתו של רבינו חיים בן עטר זיע"א בעל אור החיים הקדוש

"ויתרוצצו הבנים בקרבה" (כה. כב)

צריך לדעת אומרו 'ויתרוצצו'. גם אומרה 'למה זה אנכי'. ורש"י פירש; אם כן גדול צער העיבור, למה זה אנכי מתאוה ומתפללת על ההריון. ע"כ. ופירושו ז"ל אין הדעת מסכמת עליו, שתמאס הצדקת בהריונה לצד הצער. גם במה נחה דעתה באמור לה הא-להים 'ב' גוים' וגו' - בזה לא יוסר צערה. ורבותינו ז"ל דרשו דרשות הרבה (עי' רש"י כאן), אבל פשט הכתוב לא נודע. אכן פשט הכתוב הוא 'ויתרוצצו' לשון ריצון, פירוש היו נדחקים ביותר כשיעור שיהיו מתרוצצים ולא יתקיימו במעיה, וזה יורה כי הריונה אינו מתקיים. ותאמר אם כן למה זה אנכי, פירוש "זה" מורה באצבע, חוזר אל ההריון, למה אנכי הרה לריק יגעתי. ותלך לדרוש את ה' - פירוש לבקש רחמים על קיום הריונה, ולדעת דבר הסובב הפסדם כי מן השמים לא יעשה נס לשקר שתיפקד בדבר שאינו מתקיים. ולעולם לא הקפידה על צער ההריון, כי הצדקים יסבלו צער גדול בעוה"ז לתכלית טוב הנצחי.

"ורב יעבוד צעיר". (כה. כג)

פסוק זה נדרש בפיו של האדמו"ר רבי אברהם יעקב מסדיגורה זצ"ל, כמין חומר: "ורב יעבוד צעיר" - הרבה הרבה צריך אדם לעבוד על עצמו, עד שיקטין את עצמו ויזכה למידת הענוה שהיא היא המידה המעולה שבמידות הטובות.

"ויעקב נתן לעשו לחם ונזיד עדשים ויאכל וישת". (כה. לד)

והלא עשיו ביקש רק להלעיטו נזיד עדשים, ומדוע הוסיף יעקב גם לחם? עוד יקשה לפי דעת הסוברים שמה שאמר 'הנני הולך למות', הוא מפני שהיה לו חולי מחמת עייפות ורעב, אם כן מה תועיל לו השבועה, הרי הלכה היא "האדם בשבועה - פרט לאנוס", וכיון שהיה עשיו אנוס אין שבועתו שבועה? וביאר המהר"י"ל דיסקין, שלכך נתן לו יעקב לחם לשובעה קודם הנזיד עדשים, כדי שיאכל תחילה ויתרפא מחולי הרעבון, ולא יהי אנוס בשבועה, ורק אז קנה ממנו את הבכורה בעד הנזיד עדשים, שעה שהיה כבר בריא ובדעה צלולה.

"ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדל החמדת אשר אתה בבית ותלבש את יעקב בנה הקטן". (כו. טו)

פליאה היא: יעקב נולד רק רגעים ספורים אחרי עשו, וכי משום כך עליו להיקרא תמיד "קטן" ועשו "גדול"? הסביר הרב הצדיק דזוואלה: ראית מימין: אדם גדול שוכב במיטה - סימן שהוא חולה; צעדיו כושלים - הריהו מעורר דאגה וחששות; לשונו ניטלה כמנו - הריהו גוסס ודאי. ואילו ילד קטן מוטל בעריסה - אינו חולה ואינו מדאיג, יגדל ויתהלך; וכן אם צעדיו כושלים - אין פחד, יגדל ויצעד בטוחות; אף אם אינו מדבר עדיין - מה בכך, סופו שיגדל ויפצה את פיו.. ובכן, "יעקב" הוא תמיד "קטן", כל חסרון שבו עתיד לחלוף, במרוצת הימים

ארזי הלבנון

לדמותם של חכמי ישראל

המלאך רפאל

רבי רפאל כדיר צבאן זצ"ל

אחת הדמויות המזוהות במיוחד עם העיר נתיבות,

בכל שנות קיומה, הוא רבה

הנערץ של העיר, ששימש בקודש כרב

העיר עד יומו האחרון, הלא הוא הרה"ג רפאל כדיר

צבאן זצ"ל. הרב רפאל נולד ביום א' בטבת שנת תר"ע בעיר ג'רבה שבדרום טוניסיה. בצעירותו למד תורה אצל רבני צפון אפריקה, ביניהם; רבי מוקיץ שלי (בעל "מדרשו של שם") ורבו המובהק - רבי רחמים חי חויתה הכהן (בעל "שמחת כהן") לא פעם, היו השניים יושבים ללמוד בחצר ורוח מנשבת הייתה באה ומכבה את הפתילה. לרב צבאן ולרבו עובדה זו לא שינתה דבר. השניים היו ממשיכים בלימודם לאור הירח בלבד. בשנת תר"צ, בהיותו בן עשרים שנה, כבר שימש כדיין בעיר הולדתו. כעבור שנתיים, בשנת תרצ"ב, מונה לראש מתיבתא ובשנת תרצ"ט התמנה כחבר בבית הדין.

בשנת תשי"א התמנה לרב העיר מדינן. בנוסף לתפקידיו הרבנים, היה גם נציגה הרשמי של הקהילה בפני המוסדות הממשלתיים בג'רבה ועמד בראש מוסדות צבור שונים של תורה וחסד, כגון: ישיבת "אור תורה", "ביקור חולים", "מתן בסתר", "ועד בתי הכנסת" ועוד.

בשנת תשי"ז עלה לארץ ישראל ומהזי שמש, כשלושים ושמונה שנים, כרב העיר נתיבות. הרב ראה עצמו כל השנים כמי שאחראי למצבם הגשמי והרוחני של תושבי נתיבות. נזקקים רבים מצאו אצלו אוזן קשבת לבעיותיהם. שלושים ושמונה שנים עמד הרב כנשר המגן על גוזליו, בכדי למנוע מהם קשיים הלכתיים ואחרים בחיי היום-יום. הוא הקים מוסדות תורניים והפיץ תורה בישובי האזור. דאג לחינוך תורני בעירו והוציא פסק דין, יחד עם הבאבא סאלי וגדולי תורה נוספים, שלא יתקיימו בעיר נתיבות לימודים מעורבים.

כשהוקמה ישיבת הנגב ע"י הג"ר ישכר מאיר זצ"ל, סייע בהקמת הישיבה ועמד לימינה בכל שנותיו. מאוחר יותר כאשר הוקמה ישיבת כסא רחמים, נרתם בכל כוחו להגדיל תורה ולהאדירה.

אגב, נציין כי בשנות כהונתו כנשיא ישיבת "כסא רחמים", שהכשירה תלמידים רבים להוראה, שרטט במאמרו 'שבח התורה ודרך הלימוד', מספר יסודות לצעירי הצאן. הנה כמה מהם: הדיוק: מתן תשומת לב לכל מילה בלשון חז"ל ובלשון המפרשים, ביחוד יש לדייק בלשונו של רש"י. לימוד פשטני ומדויק קודם לכל חדודי פלפול וחריפות.

הכתיבה: יש להרגיל את התלמידים לכתוב כבר מגיל צעיר ביותר. אף את אלה שעדיין אינם לומדים גמרא יש לעודד לרשום חידושים על החומש. בכלל לימוד הכתיבה - לימוד כללי הכתיבה הלשון,

יחס מכובד כלפי החכמים אותם מצטטים ושעל דבריהם חולקים ומינוח נכון - כך למשל, אין להגדיר הערה צדדית כ'קושיה עצומה'...

ההתכתבות: יש לפתח התכתבות הלכתית בין התלמידים לבין עצמם ובינם לבין רבנים ותלמידי חכמים. ההתכתבות מפרה את החשיבה בבחינת "קנאת סופרים". אחריות: יש להיות מ'ראי הוראה'.

לא כל למדן מוכשר לפסוק הלכה. על הצעירים, העורכים את דבריהם בצורת שו"ת, לרשום בשולי דבריהם כי אין הם לא להלכה ולא למעשה אלא ללימוד בעלמא.

אחת מתכונותיו הבולטות ביותר היא פשטותו וסלידתו מגינוני כבוד ויוהרה מופרזים. הראש"ל צ הגאון הרב מרדכי אליהו זצ"ל, התבטא אודותיו: "לא פעם בפגישותיי עמו, אינני יודע אם אני עומד מול הרב רפאל, או המלאך רפאל".

בשנה האחרונה לחייו סבל מחולשה גדולה, בשל מחלות שפקדוהו וביום ד' בכסלו שנת תשנ"ה נפטר בשיבה טובה. את זכרו הטוב, נושאים התושבים בגאון ברחוב שנקרא על שמו בעיר כמו כן פועלת בעיר ישיבת 'אוהל משה', שנקראת על שמו.

אנשי אמונה תולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

בנו של מר קרושי סיפר למו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א, שרבי חיים זיע"א לא הראה כל סימני דאגה, הוא הודיע לבני הבית בנחרצות: "עדין לא הגיע זמנו למות".

לאחר מכן ביקש הצדיק ממר קרושי שישב לידו וישיר ביחד עמו פיוטים קדושים. והנה כשהתחילו שניהם לשיר, החל החולה להקיא, הוא הקיא זמן רב עד שהקוץ יצא מגרונו.

באחד ממוצאי שבת קודש, יצא רבי חיים פינטו זיע"א מביתו עם הגבאי שלו, בדרך הם פגשו את מר קרושי ורבי חיים זיע"א ביקש ממנו שיצטרף אליו. השלשה נכנסו לביתו של יהודי פלוני, שם מצאו אנשים אומרים תהילים בבכיות ליד מיטת חולה שגסס. לשאלת רבי חיים זיע"א על מה זה, ענו לו כי אותו אדם בלע קוץ, הקוץ נתקע בגרונו והוא עומד למות.